

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 282/2022-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou BARKOCI law firm, s. r. o., Námestie slobody 28, Bratislava-Staré Mesto, IČO 47 247 916, v mene ktorej koná JUDr. Stanislav Barkoci, PhD., advokát a konateľ, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 23Cb/113/2016 z 28. marca 2018 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/22/2019 z 25. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, priznať finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka je žalovanou stranou v konaní o žalobe podanej spoločnosťou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“), ktorou žalobca žiadal, aby mu sťažovateľka vydala vec uvedenú v zmluve o poskytovaní služieb č. 1100017498/2012/5400 (ďalej len „zmluva“), konkrétne rezervnú hasiacu látku FM200 v celkovom množstve 777 kg prečerpaním na vlastné náklady do tlakových nádob poskytnutých žalobcom. Žalobu žalobca odôvodnil tým, že 14. septembra 2012 uzatvoril so sťažovateľkou zmluvu, ktorej platnosť a účinnosť skončila 18. septembra 2015,

pričom napriek viacerým žiadosťam zo strany žalobcu a aktívnym úkonom smerujúcim k vráteniu rezervnej hasiacej látky sťažovateľka túto hasiacu látku nevydala. Sťažovateľka v priebehu konania namietala, že bola pripravená poskytnúť žalobcovi súčinnosť a hasiacu látku prečerpať, nebola však kompetentná hasiacu látku v hodnote 133 799,40 eur odovzdať osobám, ktoré sa nepreukázali poverením konať v mene žalobcu, neumožnili sťažovateľke obhliadku zariadenia, do ktorého žiadali prečerpať hasiacu látku, nepredložili nijaké doklady o privezenom zariadení a ani sa nepreukázali dokladom k nakladaniu s hasiacou látkou.

3. V priebehu konania uplatnila sťažovateľka voči žalobcovi vzájomnú žalobu spočívajúcu v nároku na zaplatenie odplaty za skladovanie hasiacej látky po termíne platnosti zmluvy v celkovej sume 31 468,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05% ročne.

4. O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 23Cb/113/2016-291 z 28. marca 2018, ktorým žalobe žalobcu vyhovel. Druhým výrokom okresný súd vzájomnú žalobu sťažovateľky zamietol.

5. O odvolaní sťažovateľky voči rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 4Cob/22/2019-358 z 25. júna 2020 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala v zákonom stanovenej lehote dovolanie sťažovateľka, ktorá tvrdila, že dovolanie je prípustné podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preto, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. S ohľadom na prípustnosť kumulácie dovolacích dôvodov sťažovateľka prípustnosť podaného dovolania odôvodnila tiež podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu, že ide o špecifickú právnu otázku, ktorá ešte nebola vyriešená.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd dovolanie sťažovateľky uznesením č. k. 4Obdo/111/2020 z 27. augusta 2021 odmietol, pretože podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľka v podanom dovolaní namietala nesprávnosť skutkových zistení a právneho posúdenia veci odvolacím súdom, čo však nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, najvyšší súd uvádza, že sťažovateľka v podanom dovolaní nevymedzila žiadnu právnu otázku, od ktorej vyriešenia by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, okrem odkazu na § 421 písm. b) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namietala, že v konaní pred okresným súdom a krajským súdom neboli zabezpečené v zákonom požadovanej kvalite procesné záruky ochrany základného práva na súdnu ochranu a základného práva na spravodlivé súdne konanie, najmä princíp právnej istoty, princíp nestrannosti a objektivity postupu konajúceho súdu a princíp rovnosti zbraní. Podľa sťažovateľky postupovali arbitrárnym a ústavne neudržateľným postupom, keď svojimi rozhodnutiami priamo uložili sťažovateľke porušenie právnych povinností. Závery okresného a krajského súdu v napadnutých rozhodnutiach sú podľa sťažovateľky v rozpore s platnými právnymi predpismi a ide o taký výklad právnej normy, ktorý nie je v súlade s ústavou.

9. Sťažovateľka ďalej uvádza, že bolo porušené jej právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, keď si konajúce súdy osvojili výlučne právnu a skutkovú argumentáciu žalobcu, ktorý je verejnoprávnym subjektom, a právnu a skutkovú argumentáciu sťažovateľky fakticky ignorovali bez akéhokoľvek relevantného odôvodnenia.

10. Napokon sťažovateľka argumentuje, že napadnuté rozhodnutia okresného a krajského súdu neboli odôvodnené dostatočným spôsobom. Odôvodnenie napadnutých rozsudkov je podľa sťažovateľky arbitrárne, svojvoľné a nedostatočné, pretože z nich nemožno vyvodit', aká konkrétna analýza daných právnych predpisov viedla konajúce súdy k záveru o tom, že sťažovateľka nebola oprávnená požadovať predloženie potvrdenia o odbornej spôsobilosti osôb, ktoré mali s danou chemickou látkou manipulovať, ako aj odborné certifikáty nádob, do ktorých mal byť plyn premiestnený.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom okresného súdu

11. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodit' ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

12. Sťažovateľka mala k dispozícii na ochranu označených práv proti napadnutému rozsudku okresného súdu opravný prostriedok (odvolanie), ktorý aj využila. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľky okresným súdom bol v konaní o odvolaní sťažovateľky krajský súd.

13. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti z tohto dôvodu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a porušenia práva sťažovateľky na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy:

14. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci.

16. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy a dohovoru, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že najvyšší súd v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/155/2017 z 25. októbra 2017).

17. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP bolo preto v tomto prípade, zohľadniac argumenty sťažovateľky predesené v ústavnej sťažnosti, účinným právnym prostriedkom, ktorý zákon poskytuje účastníkovi na ochranu jeho práv a právom chránených záujmov. Jeho využitie je v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (pozri napr. I. ÚS 115/02).

18. Z podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila tento právny prostriedok, ktorý jej zákon poskytuje na ochranu práva, ktorého porušenie namietala v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľka v podanom dovolaní namietala nesprávne právne posúdenie súdu, ktoré rezultovalo do výroku odvolacieho súdu, ktorý jej ukladá vystaviť sa riziku trestného stíhania, a preto ide o zásadné porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Podané dovolanie tiež zdôvodňuje porušením zásady rovnosti účastníkov konania.

19. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie porušenia jej práva na spravodlivý súdny proces je v podanej ústavnej sťažnosti, pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie a porušenie zásady rovnosti účastníkov konania odvolacím súdom, identické s odôvodnením podaného dovolania. S ohľadom na uvedený princíp subsidiarity, keďže tieto námietky sťažovateľky boli v súvislosti s porušením práva na spravodlivý súdny proces a práva na rovnosť účastníkov konania preskúmané dovolacím súdom, ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie

ústavnej sťažnosti v časti podanej ústavnej sťažnosti smerujúcej voči napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a porušenia práva na rovnosť účastníkov konania, a preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

20. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný sťažnosťou a najmä jej petitom. Ústavný súd preto v danej veci pri predbežnom prerokovaní veci posudzoval namietané porušenie základných práv sťažovateľky iba vo vzťahu k tým porušovateľom, ktorých označila v podanej ústavnej sťažnosti, t. j. vo vzťahu k okresnému súdu a krajskému súdu, a nie je preto oprávnený preskúmať uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4Obdo/111/2020 z 27. augusta 2021, ktoré podanou ústavnou sťažnosťou napadnuté nebolo.

III.3. K namietanému porušeniu práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia:

21. Ústavný súd ďalej poukazuje na námietku sťažovateľky uvedenú v podanej ústavnej sťažnosti pod čl. VI – Porušené základné právo na spravodlivý súdny proces – neodôvodnené rozhodnutie. V tejto časti podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka namietala, že krajský súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom, pričom nedáva odpovede na základné otázky v dotknutom konaní. Odôvodnenie napadnutého rozsudku považuje za svojvoľné, arbitrárne a nedostatočné, pretože z neho nemožno vyvodit', aká konkrétne analýza daných právnych predpisov viedla konajúci súd k záveru o tom, že sťažovateľka nebola oprávnená požadovať predloženie potvrdenia o odbornej spôsobilosti osôb, ktoré mali s danou chemickou látkou manipulovať, ako aj odborné certifikáty nádob, do ktorých mal byť plyn premiestnený. Ústavný súd konštatuje, že takto odôvodnené porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v podanom dovolaní chýba a tieto skutočnosti sťažovateľka v konaní pred najvyšším súdom neuvádzala, pričom tak urobiť mala.

22. Porušenia práva na spravodlivý súdny proces, od ktorého sa odvíja prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sa súd môže dopustiť aj tým spôsobom, že poruší právo strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017). Pokiaľ sťažovateľka namietala nenáležité odôvodnenie rozsudku krajského súdu, je zrejmé, že sa mohla ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľka síce dovolanie podala, avšak nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu v podanom dovolaní nenamietala. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie riadnym spôsobom nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; a túto možnosť sťažovateľka v tomto prípade mala.

23. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde v časti namietajúcej porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu odmietol ako neprípustnú.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu